

Kierunek

filozofia

stopień pierwszy
studia stacjonarne

Karta przedmiotu: FILOZOFIA PRZYRODY

Forma zajęć:	wykład		
Wymiar godzinowy*	semestr zimowy	semestr letni	30
*Jeśli zajęcia prowadzone są np. w formie wykładu i ćwiczeń, należy podać wymiar godzinowy odrębnie dla każdej formy zajęć			
ECTS	semestr zimowy	semestr letni	3
Język przedmiotu	polski		
Forma zaliczenia*	semestr zimowy	semestr letni	Egzamin ustny
*Jeśli zajęcia prowadzone są np. w formie wykładu i ćwiczeń, należy podać formę zaliczenia odrębnie dla każdego typu zajęć			
CEL PRZEDMIOTU			
1.	omówienie statusu metodologicznego filozofii przyrody		
2.	prezentacja podstawowych dla filozofii przyrody pojęć takich, jak czas, przestrzeń, przyczynowość, determinizm, ewolucja		
3.	wprowadzenie podstaw kosmologii - genezy i struktury Wszechświata oraz antropologii - natury i ewolucji życia		
WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI			
1.	podstawowa wiedza dotycząca filozofii nauki		
2.	umiejętność krytycznego myślenia		
EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU		Odniesienie do kierunkowego efektu kształcenia	
W kategorii wiedzy			
1.	student ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu filozofii przyrody, specyfice przedmiotowej i metodologicznej filozofii	K_W08	
2.	student rozumie główne kierunki i stanowiska filozofii przyrody, zwłaszcza zna współczesne stanowisko dotyczące powstania i ewolucji Wszechświata, jak i genezy, natury i istoty życia - w tym życia inteligentnego	K_W15	
W kategorii umiejętności			
1.	student umie integrować współczesną wiedzę o przyrodzie, przede wszystkim z obszaru kosmologii i antropologii, w oparciu o wybrane modele rozwoju nauki	K_U09	
2.	student analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia - np. filozoficzna analiza założeń o symetrii przyjętych w kosmologii, czy też rola mechanizmów ewolucyjnych w rekonstrukcji życia	K_U10	
W kategorii kompetencji społecznych			
1.	student potrafi podejmować dyskusje i wyrażać sądy dotyczące poznawczej wartości wiedzy przyrodniczej	K_K02	
2.	student potrafi sprawnie posługiwać się procedurami służącymi realizacji określonego przez siebie zadania badawczego	K_K06	

TREŚCI PROGRAMOWE (OPIS TREŚCI ZAJĘĆ)

Zagadnienia kosmologiczne:

- Kosmologia obserwacyjna – informacje o strukturze i ewolucji Wszechświata na podstawie obserwacji – ucieczka galaktyk (prawo Hubble'a), mikrofalowe promieniowanie tła (CMB).
- Konstruowanie modeli kosmologicznych – kosmologia Friedmana – Lemaitre'a oraz procedury testowania modeli w oparciu o parametry kosmologiczne – parametr gęstości, funkcja Hubble'a, stała kosmologiczna.
- Omówienie podstawowych stanowisk odnośnie do statusu ontycznego materii wobec nowych zjawisk i faktów ukazanych przez mechanikę kwantową, kwantową teorię pola oraz model standardowy cząstek elementarnych (falowa natura materii na poziomie mikro, nielokalność, rola obserwatora w ustalaniu rzeczywistości fizycznej).
- Interwał czasoprzestrzenny jako połączona miara odległości w przestrzeni i czasu; relacyjna koncepcja czasu i przestrzeni na przykładzie Szczególnej i Ogólnej Teorii Względności; strzałka czasu wobec inwariantności praw przyrody względem zmiany kierunku upływu czasu.

Zagadnienia antropologiczne:

- Filozoficzne aspekty abiogenezy i ewolucji,
- Możliwe definicje i własności życia – istota życia, pogranicza życia,
- Różne podejścia do zagadnienia początku życia i jego ewolucji.

METODY DYDAKTYCZNE*

Wykład: wykład tradycyjny z elementami prezentacji multimedialnych

*Jeśli zajęcia prowadzone są np. w formie wykładu i ćwiczeń, należy opisać metody odrębnie dla każdej formy zajęć

SPOSOBY OCENY STUDENTA*

Wykład:

1.	Egzamin ustny na koniec semestru - 100%

* Powinien się tu znaleźć dokładny opis metod oceny pracy studenta, w ramach danego przedmiotu, z uwzględnieniem takich elementów jak forma, czas trwania, kalendarz (okres, częstotliwość), a także terminy zapisów na egzaminy i sesji egzaminacyjnych (także terminy odbiegające od regulaminowych). Do najbardziej popularnych form pomiaru/oceny pracy studenta należą np.: egzaminy ustne lub pisemne, eseje/ wypracowania, dysertacje, prace semestralne/ roczne/ dyplomowe, projekty i ćwiczenia praktyczne, ocenianie ciągłe.

SPOSOBY OCENY STUDENTA - SZCZEGÓŁY*

Efekty kształcenia	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 4	Na ocenę 5
Wiedza	Student nie posiada podstawowej wiedzy dotyczącej filozoficznej refleksji nad przyrodą oraz jej relacji do innych dyscyplin. Nie zna aktualnej literatury przedmiotu.	Student ma ograniczoną znajomość aktualnie dyskutowanych kwestii z zakresu treści przedmiotu oraz podstawowe intuicje dotyczące problematyki filozoficznej pojawiającej się w kontekście nauk przyrodniczych	Student posiada uporządkowaną wiedzę na temat filozoficznego poznania przyrody. Potrafi odróżnić filozoficzny i naukowy (science) porządek poznawczy i jest zorientowany w aktualnej problematyce przedmiotu.	Student ma usystematyzowaną wiedzę na temat filozoficznego poznania przyrody. Potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę w trakcie zajęć oraz samodzielnie rozwiązuje zadane problemy z jednoczesnym uzasadnieniem wyboru ich rozwiązań oraz odniesieniem do dostępnej literatury przedmiotu.
Umiejętności	Student nie potrafi analizować i nie rozumie podstawowych treści zajęć. Nie potrafi operować językiem filozoficznym jako podstawowym narzędziem poruszania się po problematyce przedmiotu.	Student w stopniu minimalnym analizuje i rozumie treści zajęć. W sposób mechaniczny potrafi odtwarzać treści podawane na wykładzie	Student potrafi zaprezentować posiadaną wiedzę i aplikować ją do argumentacji i rozwiązywania problemów	Student ma opanowane narzędzia analizy i syntezy posiadanej wiedzy. Potrafi sensownie prześledzić ewolucję kluczowych pojęć filozoficznych w różnych kontekstach historycznych

Kompetencje społeczne	Student nie angażuje się w dyskusje omawianych problemów. Nie rozwija i nie pogłębia wiedzy filozoficznej	Student uczestniczy w zajęciach, ale jego postawa jest bierna, pozbawiona kreatywności i zaangażowania. W małym stopniu angażuje się w dyskusje i korzysta z dostępnej literatury przedmiotu.	Student aktywnie uczestniczy w zajęciach, wykazuje otwartość na potrzebę pogłębiania posiadanej wiedzy i umiejętności. Chętnie angażuje się w dyskusje.	Student jest animatorem dyskusji na wykładzie mając istotny wpływ na kształt i przebieg zajęć. W sposób wnikliwy i kompetentny korzysta z dostępnej literatury przedmiotu.

* Proszę opisać stopień realizacji zakładanych efektów kształcenia dla przedmiotu, np.: Student nie posiada podstawowej wiedzy na temat..., ma uporządkowaną wiedzę w zakresie..., nie potrafi tworzyć własnych narzędzi pracy..., potrafi sformułować problem i wskazać jego rozwiązanie..., nie angażuje się w proces nauki..., ma świadomość potrzeby podnoszenia swoich kompetencji...;

OBciążENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności*
Godziny kontaktowe z nauczycielem	30
Lektura zalecanej literatury	30
Przygotowanie do zajęć oraz egzaminu	20
SUMA GODZIN:	80

* Średni nakład pracy studenta waha się od 1500 do 1800 godzin w roku akademickim, co oznacza, że **1 ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy studenta.**

SUMARYCZNA LICZBA ECTS DLA PRZEDMIOTU:

3

BIBLIOGRAFIA PODSTAWOWA

1.	M. Heller, Philosophy in Science: An Historical Introduction, London: Springer 2011
2.	A. Rosenberg, D. W. McShea, Philosophy of Biology: A Contemporary Introduction, New York: Routledge 2007.
3.	A. Liddle, Introduction to contemporary cosmology,
4.	M. Mahner, M. Bunge, Foundations of Biophilosophy, Berlin: Springer 1997.

BIBLIOGRAFIA UZUPEŁNIAJĄCA

1.	F. Savater, The Questions of Life: An Invitation to Philosophy, Cambridge: Polity Press 2002.
2.	Scientific Realism: Selected Essays of Mario Bunge, New York: Prometheus Books 2001.
3.	M. Lange, An Introduction to the Philosophy of Physics: Locality, Fields, Energy, and Mass, Oxford: Wiley-Blackwell 2002.

Lublin, 1. 10.2012 r.

miejsce, data

dr Zuzanna Kieroń/ ks. dr Jacek Golbiak

podpis osoby odpowiedzialnej za przygotowanie karty przedmiotu